

Gorenjec

Da ne pozabimo

Smelo lahko trdimo, da slovenski narod še ni preživil takoj sramotne dobe, kakor je bila ona, ko mu je z bičem v roki gospodovala danes propadla JNS partija.

600 let avstrijsko-ogrskega jarma ni produciralo takih političnih izrokov, kakor smo jih doživljali v dobi duhovne JNS tiranije.

Spominjam se iz te avstro-ogrskih dobe političnih orgij, ki so jih uganjali nad brati Hrvati Khuem Hedervary in ban baron Čuvaj. Slovenci sami pa kaj podobnega na svojem narodnem telesu nismo doživljali, dokler nas ni jela osrečevali JNS stranka s svojimi metodami.

Ko je ta proslula partija dobila v državi absolutno moč v roke in so njeni zaupniki mislili, da bo ta moč večna, se je vse pošteno Slovenstvo klerikalno in liberalno zgrozilo nad metodami preganjanja in strahovanja, ki so jih uvedli elementi te stranke. Ta ostudna družba je bila začetkoma JNS režima še nekam sramežljiva, da celo boječa; spominjam se še, na kak bojavljiv način so se postavljali kandidati za skupščinske volitve, ki so se vrstile v novembra 1931. Tedaj je hotela še s "farji" mamiti takozvane klerikalne volilce. Kmalu po teh volitvah pa ji je zadišala diktatorska pečenka in čim dalje ogabnejše se je jela znašati nad svojimi političnimi nasprotniki. Imela je pa vendar le nekaj pametnih pristašev, ki so tem zagrizencem odsvetovali take metode in jim priporočali umerjeno, miroljubno politiko. Toda njih glas je bil glas vpijočega v puščavi. Danes, ko je vsemu svetu jasno, da so metode te stranke propadle za vedno ravno vsled tega, ker so se bile javile v tako ogabnih oblikah, bi se marsikateri svoječasni pripadnikov JNS klike rad obesil za frak trecnjem elementom nekdanje JNS, ki pa seveda takrat niso prodrli in bili celo izključeni.

Toda da govorimo z Dantejem: „Lasciate omni speranza“. JNS registri so vsaj, kar se tiče kranjskega reza, popoln in v naši shrambi, tako da ni ušla neopazena niti gesta vsakega posameznika od „vuditeljev“, ki so mislili, da bi morali sebe zakomandirati narodu.

Pohod teh temnih duš se je začel poleta pred zadnjimi občinskim volitvami. Tedaj so se čutili tako varne in za tako dolgo dobo, da so mislili, da morejo za vedno nekaznovano uganjati najrazličnejše partijske exceze.

Mi vsaj za Gorenjsko dobro vemo, kje so se zasnovali vsi ti zlobni načrti, mi vemo za hišo in za one stene, ki so slišale njih naklepe. Mi poznamo ono kovačnico, ki je kovala najrazličnejše hudobije zasebnega in političnega značaja.

Iz raznih "Gorenjčevih" poročil so bralci že davno lahko videli, kako dobro smo bili vedno informirani o njih naklepih. Mi dobro vemo, kdo je zasnoval vse hudobne naklepe in kako je iskal njih izvrševateljev, v kako masko jih je ogrinjal, kako je glumil sam poštanjaka in dobrčino. Ni bil to samo eden, bilo jih je več in natančno so nam poznane njih vloge. Sami so bili prestrahopetni, da bi si bili upali javno in jasno nastopiti za katerokoli svojo politično

falotarijo. Zato so se morali posluževati omahljivih zapeljancev, odvisnežev na kakoršenkoli položaju, sami pa so ostali v ozadju.

Ti so tisti, ki zaslužijo žig sramote!

Pošteno slovensko ime mora njih like izbrisati, če si hoče ohraniti svoje lastno poštenje.

Povrnišmo se v dobo tega "nacionalnega dela", te nacionalne JNS klike in sicer v dobo pred zadnjimi občinskim volitvami.

Ko so kranjski policiji pobirali podpise pri volilcih in to z najrazličnejšimi izgovori, se je nek JNS navdušen v vezi občinske hiše bil na prsa, češ da lahko dela kar hoče in da da za to proslulo stranko svojo srčno kri. Radovedni smo, koliko te krvi bi bil pravljeno še danes žrtvovati za propagando JNS.

Doba persekcij, ki se je začela, če odštejeno senčurske dogodke, za mesto Kranj, v maju 1933., drugač pa že l. 1931. Tedaj so se skovali nakleni za odstranitev 4 občinskih odbornikov, čeprav smo bili tik pred novimi občinskimi volitvami. Mi smo v posesti uradnih pisov, kako so se ti ljudje označevali, kdo je dajal k temu svoje blagovne in videli smo, kako se je na mestu teh 4 starih občinskih odbornikov postavilo novodošle ljudi, ki niso poznali Kranja niti na zunaj, še manj na znotraj. Dovolj je bilo, da so pričeli udarjati na svoj "nacionalni" gong in že so bili usposobljeni za občinsko gospodarstvo in to 2 meseca pred novimi volitvami. Ti nacionalisti so spačili s svojim prihodom lice do tleh več ali manj mirnega Kranja. Nazivali so se za "vitez" — "načelnike vitezov". Podobno je bilo tudi drugod po Gorenjskem.

Ko so ti "preizkušeni" politiki dosegli odstavitev 4 starih občinskih odbornikov — enemu iz med njih so pozneje sicer zapeli lepnekrolog, so se spravili na hranilnični odbor. Tamkaj jim je sicer spodeljelo, da so se osramočeni poskrili, čeprav so govorili o poneverbah ljudje, ki so morali svoje službe zapustiti radi poznanih stvari. Njih nešramnost je šla tako daleč, da so pozneje ponujali nazaj občinska mesta in hoteli s tem še prav posebno ponižati one, ki se jim niso hoteli udati. Seveda jim tudi to ni uspelo, ker poznamo manevre njih režiserjev.

Med tem pa je bilo neprehomoma podknuto uradništvo, ki se mu je nekaj dni pred volitvami na JNS sestanku grozilo, da se bo odstavilo vsakogar tekom 48 ur, kdor ne bo volil s to kliko in pri tem tolklo na prazen vizit. Ko so se potem približale volitve, se je pričelo z denuncijacijami na debelo.

To bi bil le en odlomek, pa čeprav zelo pičel, iz časa vlade JNS na Gorenjskem. Ker pa so naši ljudje predobri in radi pozabljujo grozote in celo oduščajo, kot so pač vzgojeni, bo treba vsaj od časa do časa nekaj napisati, da se osveži spomin grozodejstev, čeprav ne radi njih samih, ampak zato, da narod obvarujemo pred takimi metodami, ker so le nekateri morali nasedati.

Da smo si na jasnom . . .

Veliko se je že pisalo o gospodarski krizi, posebej o denarni krizi, ni pa se smelo pisati odkrito. Lahko ste valili krivdo na splošno svetovno krizo, na banke, na vlagatelje, industrijo ali kar-koli, ni se pa smelo objaviti pravih vzrovkov, najmanj pa opustiti onih, ki bi morali skrbeti za to, da krizo vsaj oblaže, če se že ne da preprečiti, kot se je to zgodilo po vseh sosednih in drugih državah. Da si bomo na jasnum, kje so pravi vzroki gospodarske zlasti pa denarne krize, bomo navedli v naslednjem nekaj dejstev kot so se med krizo raz-

vijala, da se ne bi delala krivica posameznikom ali upravam posameznih zavodov kot se to rado dogaja.

Brez dvoma je eden glavnih vzrokov težke gospodarske krize v tem, da ni pravega razmerja med proizvajanjem in potrošnjo dobrin. Gotovo, da proti tem vzrokom svetovne gospodarske krize, ki je odjeknila tudi v svetovnem denarstvu, mi sami ne moremo kaj, prav go-tovo je, da je svetovna kriza v vzročni zvezi z našo gospodarsko in denarno krizo in prav go-tovo je pa tudi, da odmevi svetovne gospodarske krize pri na-

z pozivom na agrarno-industrijsko strukturo naše po prirodnih dobrinah bogate, po kapitalu siromašne države, ne bi bili tako močni, če bi bile od državne uprave prav čas poduzete mere, ki bi lahko te gospodarske zlasti pa denarne neprilike, če že ne popolnoma odpravile, pa vsaj v veliko oblažile.

Razvoj krize našega denarstva nam jasno kaže, da niti slabo vodstvo denarnih zavodov niti posledice svetovne gospodarske krize niso bili neposredni vzroki navala vlagateljev na naše denarne zavode. Polom Kreditanstalta na Dunaju je pač vplival tudi na naše vlagatelje in povzročil dviganje vlog zlasti v tistih zavodih, za katere se je vedelo, da stoe v tesni zvezi z njim. Ta nervoznost pa je kmalu minila. Šele ko je bil v septembri 1931. javljen hitri padec angleškega funta, valute, ki je splošno veljala kot najtrdnejša v svetu, je nastalo splošno nezaupanje v denar in to nezaupanje se ni vstavilo niti pri našem dinarju. Strah pred oslabljenjem dinarja in ne slabu gospodarstvo denarnih zavodov, je povzročil naval vlagateljev na denarne zavode. Pri takem nezaupanju se nam zdi čisto naravno, da je skušala večina pretvoriti svoj denar in vloge na katerikoli način bodisi v zlate devize ali neprimičnine ali karkoli.

Pri največji skrbi za likvidnost pa mislimo, da ni zavoda, ki bi zdržal brez pomoči run vlagateljev, če ti vsled naštrega nezaupanja zahtevajo nazaj svoje vloge. Znano je, da je naloga denarnih zavodov, da zbirajo od posameznih vlagateljev večje ali manjše vloge, denar, ki v rokah posameznika ne pomeni kaj, zbran v večje vsto pa v gospodarstvu veliko pomeni. Za vloge prejema vlagatelj obresti. Denarni zavod mora vsled tega tudi gledati, da ga plodonosno porabi, da zaslubi to, kar mora plačati zanj. Pretvor ga v plodonosno vložen kapital, ta pa se ne more čez noč spremeniti zopet v gotovino, zato je potrebno realiziranje onih gospodarskih dobrin, v katere je gotovina vložena. Ker denarni zavodi svojih naložb niso mogli čez noč spremeniti zopet v gotovino, s katero bi mogli zadovoljiti vsem zahtevam vlagateljev, je nastalo splošno nezaupanje v zavode, to pa, kot bomo še videli, brez njihove lastne krivde. Kdor bo znal vrniti ljudstvu ne samo zaupanje v plačilno zmožnost denarnih zavodov temveč tudi v sigurnost valute v pravni red in v nedotakljivost zasebne lastnine, ta bo saniral tudi naše gospodarske in kreditne razmere. To pa bo mogoče le na ta način, da se vrne denarnim zavodom plačilna zmožnost.

Vse naše sosedje in druge države so skušale takoj pri prvih pojavih navalov na denarne zavode podvzeti mere, o katerih bomo ob priliku še pisali, da se normalno poslovanje denarnih zavodov ni oviralo. Pri nas se do zakona o zaščiti kmetov ni nicesar storilo, nasprotov so prišli prvi udarci za denarne zavode od zgoraj. Žalostno je spominjati se, da je naša emisijska banka v septembri 1931. torej tedaj, ko so bili denarni zavodi najbolj potrebeni podpore, iz valutarnih ozirov odpovedala vse neizrabljene kredite, izrabljene pa zmanjšala za 10 po sto. S tem je zadala največji udarec zavodom, ki so smatrali svoj kredit pri Narodni banki za zadnjo rezervo. Šele v letu 1932/33. se je spomnila svoje naloge ter prisločila denarnim zavodom na pomoč s sredstvi, ki bi bili morda v početku runa dovoljni, tedaj pa se skoro nič ni poznala ta pomoč.

Nešteto predlogov za sanacijo naših gospodarskih razmer je romalo v Beograd, vsi pa so naleteli na gluhu ušesa. Med njimi so bili tudi predlogi, da naj se poveča obtok denarja s kovanjem srebrnih novcev. Tudi ta predlog je bil prvotno zavrnjen z motivacijo, da bi povečan obtok oslabel dinar. Ta pomislek pa je odpadel po preteklu dobrega pol leta, ko se je finančni minister le odločil, da nakuje srebrni denar.

Ne glede na zapoznlost ta odločitev ni kaj doprinesla k ureditvi naših denarnih razmer, ker dohodek od kovanja ni bil porabljen za odplačilo državnega

Št. 29 Leto XIX. - Kranj, 20. julija 1935.

Uredništvo in uprava je v Kranju, Strossmajerjev trg štev. 1. Telefon št. 73. "Gorenjec" izhaja vsako soboto. Dopise sprejema uređništvo do srede zvečer. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankiranih pisem ne sprejemamo. — Naročina za "Gorenjca" celetno 40 Din, poletno 20 Din, četrtletno 10 Din, pos. št. 1 Din.

List za gospodarstvo, socialno politiko in prosveto

dolga pri Narodni banki kot je bil pravno namenjen, ampak se je porabil za kritje primankljaja državnega proračuna. Dinar je kljub velikim žrtvam in fiktivnem zlatnemu kritiju oslabel, pa ne radi večjega obtoka denarja, ampak radi pasivne plačilne bilance, to je, ker smo imeli več plačati inozemstvu kot pa prejeti od njega.

Kljub temu pa, da so naši zavodi ostali takorekoč brez vsake večje pomoči in kar jo je bilo, je bila prepozna in kljub vsem udarcem od zgoraj, se je vendar vsled odpornosti in likvidnosti denarnih zavodov kazalo v začetku leta 1932. neko zboljšanje in ponehavanje dviganja vlog. Misili smo, da je najhujše prebrodeno. Pa je prišel zakon o varstvu kmeta z raznimi dodatki in odloki, ki so na novo razburili vlagatelje. Razne alarmantne in demagoške vesti, kako se bodo krili dolgovi z vlogami varčevalcev in slično je moralno v vsakem varčevalcu zbuditi strah za njegovo vlogo in nič čudnega, da je večina hotela imeti izplačane svoje vloge, da se je pričelo s tezauriranjem denarja itd. Dolžniki pa, ki so prej svoje obvezne še kolikor toliko točno poravnali, so s plačili popolnoma izostali v nadi, da se jim bodo dolgovi mimogrede brisali. Ker se to v teh letih še ni zgodilo, upamo, da so prišli tudi oni do prepričanja, da bo treba dolgove prej ali slej le plačati. Morda bo treba kakih žrtv, te žrtve pa ne smejo prenašati oni, ki so s svojim varčevanjem in vlaganjem denarja v denarne zavode pomagali gospodarstvu do razmaha, temveč skupnost, ker ima tudi skupnost koristi od tega, če se naše gospodarstvo zlasti denarno gospodarstvo zopet vpostavi in da pride domači zopet do normalnih razmer. Teh pa se brez solvetnosti naših denarnih zavodov in brez dobrega kreditnega gospodarstva ne moremo misliti.

Uvidevnosti sedanje vlade, ki uživa zaupanje širokih ljudskih mas, zaupamo, da bo tudi to vprašanje znala rešiti tako, da bomo vsi zadovoljni in da bodo naši denarni zavodi, ki so dokazali svojo solidnost in likvidnost kljub vsem zaprekam, prišli čimprejje do one veljave, kot so jo imeli prej, in do zaupanja, da jim bo mogoče vrstiti še naprej veliko svojo narodnogospodarsko nalogu.

Ustvarjajmo domač kapital!

Politično in strokovno časopisje piše o krizi našega denarstva po veliki večini le po metodah, merodajnih zgolj glede denarnega gospodarstva z namenom da to denarstvo spravijo v sklad z razmerami in državi in na denarnem trgu. Z vidika denarstva je tako stališče sicer pravilno, vendar pa je treba v okvirju celokupnega gospodarstva povdarjati tudi še ono plat gospodarstva, ki ne obratuje samo kot rentnik ali pa delničar. zgolj z denarnimi papirji ali osebno plačo, ampak ustvarja materielne dobrine s trudom in znotraj. Mi smo namreč mnenja, da se bo blagostanje naroda šele tedaj dvignilo, kadar bo naš delavni sloj imel take predpogoje, da bo mogel ustvarjati kapital in da bo njegova pridnost in delavnost poplačana.

Naš kmet in delavec ni bil še prevelik revež do pred nekaj leti. Ravno tako tudi niso bili preveliki reveži vsi ostali stanovi, ki so gradili v trudu in znoju domu slavo in čast. Res je, da bogatinov v smislu Švicarjev, Angležev in drugih zapadnih narodov pri nas nikdar ni bilo toliko, čeprav ni naš delavni človek prav nič manj priden, vendar pa so bile materielne dobrine pri nas tako porazdeljeni, da so vendarle vsi živeli slovenski skromnosti primereno. Nekateri so celo zapravljali v nadi, da bo ta zlata doba trajala večno.

Danes pa ni tega več. Danes pa ni plačano delo delavnih rok. Danes je treba zato načeti vprašanje, kako omogočiti take razmere, da bo plačano delo in znoj velike večine državljanov.

Pri nas smo imeli zadnja leta kar po vrsti take vlade, ki so imele zelo velik interes samo za one „gospodarstvenike“, ki so se prav dobro razumeli le na striženje kuponov. Naš delavec je pa s svojimi žulji pripomogel vladni politiki, da so bili ti kupon čimborj obloženi z zlatom, ki je šlo po veliki večini v inozemstvo. Pod firmo gospodarstvenikov i gospodarskih vlad, ki naj Jugoslavijo osrečijo, se je vse to vršilo. Dinar pa je pri tem padal. Davkov nismo zmagovali, kuponi pa so že znali pri takem gospodarstvu skriti svojo vrednost

V nedeljo, 28. julija

in so se obdavčiti znali skriti, ali če ni bil to slučaj, pa zopet s svojimi poslovнимi zvezami doseči, da ni šlo v državo blagajno ravno toliko, kot bi to zahteval zakon in davčna moč. Pri tem je bilo pa še zelo lepo, da smo kar po vrsti čitali slavospeve o aktivni plačilni bilanci naše države, ko je vsak vedel, da je ta le na papirju, kajti v zlatu in ne samo v denarni gotovini so šle iz države milijarde denarja, ki je bil last inozemcev, ustvaril pa ga je naš človek. Še več! Padala so gesla, da moramo biti hvaležni tujcem, da pri nas plasirajo kapital in da dajo zasluziti našemu človeku. Še več! Celo delavstvo je nekaj časa nasedalo taki politiki in deloma še dandanes vrši tako nalogo hote ali nehote, ker so naši politiki pod firmo gospodarstva ustvarjali take pojuge.

Tako smo postali sužnji v lastni državi in to suženstvo celo sami podpiramo. Pri tej točki je pa potrebno, da ugotovimo, da tega zla ne podpira toliko delovno ljudstvo, ampak oni sloji, ki imajo opravka s kuponi. Ti so zlasti zadnja leta znali zlorabiti državo, da so pri celi zadavi sami tudi nekaj zasluzili. Teh slojev ni prav nič brigalo, če milijoni dobrih državljanov kaj zasužijo ali ne. Ti so ustvarili take razmere, da so kot gospodarstveniki sami dobro živeli in zato imamo danes tudi z inozemstvom potom trgovskih pogodb take določje, ki so v prid le kapitalu, ki ni nič naš, ampak v rokah inozemcev, ali pa če je vsaj deloma naš, oziroma v rokah naših državljan-

nov, je ta dostikrat tako povezan z inozemsko močjo, da od tega nimam naš državljan prav nič, in celo naš domaći „kapitalist“ dandanes še bolj jamra, kot kdaj koli.

Tako smo v svobodni državi in po lastni krvidi pravzaprav nekaka kolonija. Radi takega stanja, kateremu so taki naši gospodarstveniki sami pripomogli, ker so znali dobiti v roke oblast in ker se je s koncesijami nekaj zasluzilo, radi takega stanja smo danes vsi taki reveži, da ni niti za sol, niti za davke.

Radi tega mi kličemo: ustvarjam domaći kapital! Osvobodimo se tujcev! Naš denar v naša narodna podjetja! Ne kupujmo, ampak rudnike in industrijo in trgovino v roke naših ljudi!

Pa pravijo, saj bi, pa nam manjka kapitala. Seveda je to res. Pri vsem tem jamranju pa mi kaj radi prezremo, da so naši politični činitelji tisti, ki so take razmere ustvarili in ki so prerečili ustvarjanje domaćega kapitala. Mi smo tisti, ki lezemo gospodarsko

mači kapital. To pa je le tedaj mogoče, kadar se bo z mednarodnimi pogodbami omogočilo vnovičevanje pridelkov in izdelkov domaćina vsaj po cenah, po kateri prodaja svoje blago delavnstan v inozemstvu. Takrat bomo spravili zopet lahko skupaj denar delavnih slojev, takrat se bodo poživile naše hranilnice in banke in takrat bi bil tudi čas, da se potom njih zbrani narodni denar plasira v industrijo in rudnike, katerih lastnik bo naš človek in katerih lastnik bo tudi zanesljiv plačev-

lec davkov. Če gledamo na zapad in tam iščemo vzorov, jih iščimo tudi v gospodarskem oziru in bomo postali država, ki ne bo bogata samo na naravnem bogastvu, ampak tudi kapitalno bogata država. Poti pa je po našem mneju prava samo taka, da ustvarimo razmere, po kateri bo mogoče ustvarjati domaći kapital. V tej smeri je treba preokreniti tudi našo gospodarsko politiko, če hočemo kdaj le postati močna država ne samo junaških src, ampak tudi gospodarsko.

Tedenske novice

15. avgusta k Mariji Pomagaj na Brezje

Že 15 let se na ta dan zbera na Brezjih slovenski može in fantje, bivši vojaki, ki so se udeležili svetovne vojne in vse rezervni vojaki, ki so odslužili vojaško dolžnost v naši kraljevini, da se izroče v varstvo Matere božje. Letos bo ta slovesnost posebno pomembna, ker bo združena verska slovesnost s patriotsko manifestacijo. Končni program se bo pravočasno objavil. Za znižano železniško vožnjo je zaprošeno. Vabljeni so naši odlični predstavniki in se pričakuje, da bomo imeli v naši sredini voditelja Slovencev.

Možje in tantje, pripravite se letos za

tekmovanje izložbenih oken

15. avgust s posebno vnero, da se spodobno zahvalimo Materi Božji za vse prejete milosti ob evh. kongresu in da damo duška našemu veselju, ko nam je po prestani težki preizkušnji zasijalno solnce pravice in svobode.

Zatorej vvi može in fantje na Brezje!

Reditelji evh. kongresa gredo na Brezje

Rediteljski zbor kranjskega okrožja, ki je sodeloval na evh. kongresu v Ljubljani, je preteklo nedeljo sklenil, da gre korporativno dne 15. avgusta na

Brezje, da se zahvali Materi Božji za vse prejete milosti ob kongresnih dñi v Ljubljani. Vabljen je rediteljski zbor iz Kamnika, Ljubljane in drugih krajev.

Kranjska dekanija gre na Brezje! Marija z Brezij je ob evharističnem kongresu na poti v Ljubljano obiskala Podbrezje, Naklo, Kranj, Predoslje, Šenčur, Velesovo, Cerkle in Šmartno. Vse te župnije priredile v nedeljo, dne 4. avgusta 1935, skupno romanje na Brezje, da hvalenje vrnejo Mariji visoki obisk. S 4. avgustom se nameč začne vrsta zahvalnih romanj! Kranjska dekanija hoče biti prva, ker je Mariji na Brezjah najbližja! Dne 4. avgusta ob 8. uri se zbera vse naštete fare na cesti pred mostom pod klancem ter gredo v procesiji proti Brezjam. V cerkvi bo potem pridiga, sv. maša in zahvala, popoldne pa zaključni govor, pete litanje in slovo! Pričakujemo obilne udeležbe! Kakor so župnije kar tekmovale, katera bo Marijo ljubeznive sprejela, tako se vidi iz splošnega razpoloženja med ljudstvom, bodo pri zahvalnem romanju fare tekmovale, katera se bo z večjo udeležbo Mariji lepše zahvalila za nepozabni obisk.

Odmev. Zadnjega Gorenjca so mnogo komentirali, ne samo v Kranju, ampak tudi drugod. Ne bomo navajali raznih

v znamenju gorenjskega nageljna

Gorenjci nosijo TIVAR-jeve obleke, ker so dobre in poceni

TIVAR OBLEKE

Lavtičar Josip:

Junaška doba Slovencev

Zgodovinska povest iz 15. stoletja. Godi se na Gorenjskem ob času turških vpakov.

(Nadaljevanje.)

Kljub zimskemu času je prišlo mnogo ljudi, in prav od te dobe je začelo dohajati vedno več romarjev v novo cerkev.

Že pozno popoldne sta se škof Žiga in gračak Krištof odpeljala nazaj do ribičeve koče, zasedla konja in odjahala proti Bégunjam na grad Kamen.

XV.

Turki leta 1476. četrtek na Gorenjskem.

Turški paša vojsko zbira in na Kranjsko spet prodira, kliče, vpije: „Skup na vrata, da ga moja vojska zmaga!“

Veliko hudega so prestali naši pradedje do zdaj, toda kelih trpljenja še ni bil napolnjen do vrha. Za Slovence ni bilo ne preje in ne pozneje tako usodne dobe kakor doba turških napadov v drugi polovici petnajstega stoletja. Bojevali so krvav in obopen boj za obstanek. Znamenja so kazala, da bo naš rod izbrisani iz števila živih narodov. Kljub temu se je ohranil do danes. Slava junashkim pradedom, ki so nam ohranili sveto vero in materin jezik!

Prišlo je leto 1476. Toda ni prineslo rešitve, temveč je kakor pretekla leta s krvavimi črkami zapisano v naši zgodovini. Meseca julija je mnoštevna turška četa prodrala na Dolenjsko in oblegala kartuzijanski samostan Pleterje. Samostan pa je bil tako močno utrjen, da so Turki opu-

stili obleganje ter se obrnili proti Novemu mestu. Od tu so divjali na Notranjsko, obiskali Bloke, Cirknico, Postojno, Vipavo in Gorico. Iz Gorice so se vrnili čez Črni vrh in Žire v loško okolico. Najsamotnejše doline in grape so takrat videle Turki. Ko je druhal dovolj naplenila, je šla nazaj na Dolenjsko in preko Kolpe na Hrvaško.

Gorenjci so bili v velikem strahu, da bodo Turki iz loške okolice prodirali proti Kranju. Ta strah je bil brezpomemben, uresničil pa se je ob koncu septembra tistega leta.

„Turški glasi“ so naznajali sovražnikov prihod. Zažareli so kresovi na gorah in pokali so topiči. Po cerkvah so oznanili in po vseh krajih razglasili, da se bliža sovražna sila. V vseh župnjah so imeli zvon, ki so mu rekli „turški zvon.“ Pel je trikrat na dan, da z molitvijo bi Turek bil odgnan.

Gospod vikar v Križah je imel zadnjo nedeljo meseca septembra 1476. leta sledi nagovor v cerkvi:

„Ljubi verniki! S težkim srcem sem stopil danes na prižnico. Sami čutite zakaj. Ne bom vam prikrival nevarnosti, ki zopet grozi našim krajem. Prestali ste že veliko strahu zaradi Turkov, toda vse kaže, da nas bodo vnovič in pa zelo hudo napadli. Bodite pripravljeni! Bolje je gledati nevarnosti v obraz kakor se skrivati pred njo. Ne vemo, kdaj pridejo v naš kraj, bržkone bodo kmalu tukaj. V četrtek pred sv. Kozmom in Damijanom so zapustili Bosno, 10.000 konjenikov po številu. Zdaj prodirajo ob Savi proti Kranjskemu. Braniti se ne bomo mogli, ker nimamo urejene vojske, ki bi jim zaprla pot. Naš cesar Friderik ima z Nemci in Čehi toliko težav, da nam ne more poslati po-

moči. Sv. oče Sikst IV. je že toliko storil za obrambo Kranjske dežele, da ne more več storiti. Naš najboljši pomočnik je bil ogrski kralj Matija Korvin, ki mu pravite kralj Matjaž. Edino njega se Turki še boje, toda zapleten je v vojsko s cesarjem Friderikom, zato nam tudi on ne more pomagati.“

„Odkod to“ — je nadeljeval vikar svoj govor — „odkod to, da so Turki tako mogočni? Ker jih vlada nenavadno pogumno sultan Mohamed II. Skoraj trideset let že sedi na turškem prestolu. On je pridobil svoje državi nepoznano slavo in oblast. Rekel je ob neki priliki: „Kakor je le en Bog v nebesih, tako mora biti le en cesar na zemlji. In ta cesar hočem biti jaz.“ Kristjane posebno sovraži. Za hrvaške in slovenske dežele je prava šiba božja. V nekem razglasu je objavil tole prisego: „Obljubljam in prisegam pri edinem Bogu Alahu in pri našem velikem preroku Mohamedu, da se ne bom obrnil nikoli več proti solnčnemu izhodu, teveč da bom vedno gledal proti zapadu, da ne bom okusil dobre jedi, da si bom pritrgeval spanje, da ne bom poželel nobene zabave in da tudi ne bom storil nič dobrega, dokler ne bodo s konjskimi kopiti poteptani častilci Kristusovi.“

„Ali ni to strašna grožnja? Ali ni to smrtno sovražstvo? — je vpraševal vikar Križke župljane. „Toda ne bojte se! Če bi kdo izmed nas žrtvoval tudi svoje življenje, bi umrl za krščansko vero in prejel krono svetih mučencev. Brez potrebe seveda ne bomo šli v smrt. Drugega pripomočka ni, kakor da bežimo in iščemo skrivališč. V planinskem zavetju Dobrče, Kokovnice in Kriške gore bomo našli varno zavetje. Pri cerkvi se ne bomo braniti, ker je premalo utrjena. Pobral bom iz nje dragocenosti in jih zakopal.“

komentarjev, bilo bi pač preobširno delo. Najbolj značilen je komentar onih JNS pristašev, ki so se ob zadnjem Gorenjcu spomnili na tiskovni zakon. Kje si vendar tiskovni zakon, tako govorijo „Ali ne vidiš, kako predrzen je vendar postal Gorenjec“. Cudno je, da se hočejo nekateri ljudje, ki so bili svoje dni silno korajžni sedaj naenkrat skriti v senco tiskovnega zakona, da bi se ne viderla njihova dela. Kako pak?

Razgovor. Bila je zbrana boljša in imenitnejša družba samih navdušenih bivših JNS-arjev. Gospod X se krega nad gospo Y: Vsi smo mislili, da vi kaj veste, sedaj pa vidimo, da prav nič ne veste. Pred par meseci ste pripovedovali z veliko sigurnostjo, da Korošec nikdar in nikoli več ne bo prišel na vladno. Nikdar in nikoli več ne bodo imeli besede ti ferdamanji klerikalci. In danes, glejte, Korošec je minister in še celo za notranje zadeve. Joj, kaj če se Korošec maščuje nad nami. Ne, ne, gospoda, Korošec se ne bo maščeval, pač pa, kakor upa vsak človek, bo samo krivice popravljal in bo že tega dela več kot dovolj.

KRANJ

Višja Krekova gospodinjska šola in gospodinjska šola Marijiniče v Kraju V petek so obiskele imenovane gojenke Kranj po prihodu iz Brezij. V Kranju so obiskele najprej tovarno Jugočeške, kjer jim je osobje ljubezno razkazalo obrat in načine izdelovanja teksnih izdelkov. Nato so gojenke obiskale kranjsko Marijiniče in si ogledale tamkajšnje naprave. Po obiskov grobov naših gorenjskih duševnih velikanov na kranjskem pokopališču in po sprehodu proti Kokri so se zadovoljno vrnilne na kolodvor in nato v Ljubljano. Veseli nas, da se gojenke teh zavodov tako rade obražajo na Gorenjsko.

Visoki gost tudi v Kranju. V torek smo opazili v Kranju našega ministrskega predsednika g. dr. Stojadinovića s spremstvom. Ustavil se je na poti iz Bleda proti Ljubljani za kratek trenutek in za oddih v hotelu „Jelen“, od koder se je po krajiščem odmoru zelo zadovoljen odpeljal proti Ljubljani.

Pomočniški izpiti. Skupno združenje obrtnikov v Kranju obvešča svoje člane, da se vrše pomočniški izpiti dne 29. avgusta t. l.; zato poziva mojstre, da svoje vajence, ki so že ali bodo v teku meseca avgusta dovršili učenje, prijavijo najkasneje do 29. julija t. l. v pisarni združenja.

Ana Bizjak. Dne 11. jul. je umrla v Kranju v škofiji Ana Bizjak. Mlajši komaj ve zakaj se hiša poleg župnišča, kjer je sedaj konvikt za gimnazije, imenuje škofija. Ljubljanski škof Vidmar, po rodu Kranjec jo je sezidal in ko se je škofovski službi odpovedal, je prišel vanjo stanovati. Nakupil je še precej zemlje, ker ga je veselilo kmetovanje. N. pr. ves svet ob pokopališču je bil njegov. Vse to je zapustil, naj se vzdržuje cerkveni pevski kor.

Imel je 5 sestra — Urško, Rozalijo, Mieko, Katro in Metko; vse so živele pri njemu škofiji in so seveda ostale po škofovi smrti l. 1884 v hiši.

Kot 18. letna deckla je prišla k škofu služit + Ana Bizjak, ki je bila doma v Zapogah, kjer še živi njen brat. Ana je opravljala poljska dela, njena sestra Jerica pa je kuhalna.

Ana je rada pravila, kako prijazen in radošen je bil škof.

Sestre škofove so nekaj časa dalje kmetovalo po smrti bratov, potem pa prenehale.

Saj jim je Bog pošiljal dolgotrajne bolezni ali onemogočnosti. Dve sestri sta se tako tresli, da nista mogli 10 let sami niti hrane zavživati.

Pazite, da zopet ne pozabite,

da vam za prodajo vašega blaga in izdelkov največ koristi dobra in lepa reklama z letaki, plakati in prospekti, ki vam jih poceni in najmoderneje izdela v eno ali večbarvnom tisku

Tiskovno društvo, Kranj
Telefon št. 73.

Ana jima je zvesto stregla. Zadnja je umrla l. 1904.

Ana je ostala s svojo sestro še dalje v škofiji. Ker jima je škof v oporoki volil dosmrtno stanovanje. Letos bo minulo 60 let, odkar je nastopila službo v škofiji. Vse življenje se je zvesto držala svoje službe, ob enem pa se trudila Bogu dopasiti. Naj prejme plačilo pri Bogu!

Zegnanje v Struževem bo dne 28. t. meseca.

Krančanom. Predska mlekarška zadruga je v hiši g. Alešovca (Tavčarjeva 12) odprla svojo prvo pošlovalnico v Kranju. Vsi bodo radi podprtli to mlado zadrugo. Vedno ima pošlovalnica na zalogi vse mlečne izdelke sveže.

Na Sveti Goro pri Gorici so vedno radi romali naši predniki. Letos se nam nudi prilika, da obiščemo to slovensko božjo pot. Vse, ki se zanimajo za romanje, prosimo, da se zglašate v upravi lista. Stroški za potovanje in priprave so predvideni 110 Din za osebo.

Zanimivo tekmovanje v izložbenih oknih se obeta našemu Kranju v nedeljo 28. julija t. l., ko bodo izložbeni aranžerji priredili tudi v naši gorenjski metropoli po vzgledu drugih večjih krajev prvo propagandno tekmo v opremi izložbenih oken. Slični nastopi so se dosedaj že večkrat vršili skoraj v vseh večjih mestih naše banovine, tako predvsem v Ljubljani, dalje zelo uspelo v Celju in v Mariboru. Zvedeli smo, da pripravlja tekmovanje v Kranju društvo izložbenih aranžerjev Dravske banovine v Ljubljani, skupno in s sodelovanjem vseh kranjskih trgovskih organizacij tako: Združenja trgovcev kot pokrovitelja, dalje Pomočniškega zabora in Tujsko prometnega društva v Kranju. Po dosedanjih predpripravah in številnih prijovah sodeč se obeta Kranju po dolgem času zopet zanimiva trgovska prireditve. Uverjeni smo, da bodo kranjski gg. trgovci prav gotovo pokazali polno razumevanje za velik propagandni pomen tekme posebej še, ker bo v znamenju „gorenjskega nageljnja“ in da je možnost vsem, da se uvelja vijo. Pokažimo, da nam je napredek Kranja res pri srcu, zato se bomo odzvali vabilu društva aranžerjev k tekmi polnoštevilo. Naj ne bo tako kot običajno, da se pokažejo zavedne le nekateri redki, dočim je treba veliko večino ostalih vedno znova opozarjati in prisiti kadar da bi ne imeli pravega smisla za skupne interese. Pravkar smo doznali, da so v svrhu čim uspešnejše propagande za domače izdelke poklonila domača podjetja „Jugočeška“, „Sempert“ in Sirc posebne denarne nagrade, ki jih prejmejo aranžerji za najboljše izložbe aranžirane z izdelki njihovih podjetij. Prepričani smo, da bodo nagrade še posebno navdušile tekmovalce in prireditev močno poživele.

Zgoraj navedene organizacije so prireditve dobro organizirale, zato ponovno opozarjam tudi širšo kranjsko javnost, da domačim aranžerjem, ki bodo tekmovali in gostom iz Ljubljane posveti vso svojo pozornosti in jih takô nagradi za njihov trud, ki ga imajo pri utiranju poti najmlajše panoge trg. reklame.

BLED

Te dni so bili za nas Blejce kaj zanimivi, kajti imeli smo v svoji sredi poleg naših odličnikov tudi še visokega gosta v osebi grškega generala Kondylisa s spremstvom.

JEZERSKO

Visok gost na Gorenjskem. Te dni smo imeli pri nas visokega gosta, ki je bil nekaj časa tu na oddihu. To je bil dubrovniški škof dr. Carevič. Na Jezerskem se je počutil prav dobro, šel celo v Češko kočo in tudi še više v gore, obiskal je tudi jezersko Komendo (Komateviro), napravil izlet na Vrbsko jezero in s tem počastil tudi koroške Slovence. Dne 13. ga je odpeljal naš g. župnik kar sam k Mrzlemu studentu, od koder se prevzeli nameravati povspeti celo na Kredarico ali pa kar na Triglav. Sam. Prevzeli so obisk tudi Prešernove rojstno vas Vrbo in Prešernov rojstni dom ter nato tudi še Bled, kjer je bil sprejet v blejskem župnišču. Prevzeli so je o Sloveniji izrazil, kaj laskavo in je dejal, da je Gorenjska n. slovenska Koroska še lepša kot pa Svica.

NAKLO

Nova maša. Preteklo nedeljo je nakeljska fara praznovala svoj največji praznik. Mogočna cerkev sv. Petra se je vsa praznična zlatila v jutranjem solncu, obdana od neštetnih vitkih mlajev, na katerih so poleg vencev in naprav vihrale papeževe in naše zastave. Ponosno so se dvigali proti nebu tudi mlaji po vasi sami tja dol do skromne vasice — Polica. Že na vse zgodaj so streli iz možnarjev naznali vsej bližnji in daljni okolici, da je danes na programu nekaj posebnega. Od vseh strani so se zbirale množice, ki niso zamogle vse najti prostora v naši veliki cerkvi. Se za pol cerkve jih je moralostati zunaj na prostem pred cerkvijo. Vse je strelalo nad okusno ozaljšano notranjščino naše farne cerkve, ki je v svatovskem razpoloženju — vsa ovenčana, vsa v zelenju in cvetju pričakovala svojega ženina — g. novomašnika. Točno pet minut pred deseto je krenil sprevod izpred župnišča med gostim špalirjem v smeri proti glavnemu vhodu cerkve. Med ubranim pritrkovanjem in pokanjem možnarjev so zapele orgle tisto krasno, slovesno pesem „No-

vomašnik bod' pozdravljen“, katero je takoj za pevci poprijela množica v cerkvi. Prvič je stopil k oltarju Gospodovemu naš rojak — preč. g. Golob Fran iz Police. To je obenem tudi dešeti v vrsti naših rojakov — duhovnikov, ki v najrazličnejših krajin delujejo za večni in časni blagor svojega ljudstva. Številna duhovščina od blizu indaleč ga je spremila na tej prvi poti. Med drugimi smo opazili g. Škrbec, dr. Arnejca in pa našega rojaka g. Tomazina, ki deluje v zadnjem času na Karavankami med našimi ubogimi koroškim bratim v Dobrli vasi. Tako daleč je prihitel, da prisostvuje pri sveti daritvi svojega devetega tovariša, sodelavca v vinogradu Gospodovem. G. novomašniku je govoril ob tej priliki domačin preč. g. Strupi — profesor v škofovih zavodih. Govoril je o pome nu in važnosti duh. poklica in o nalogah kat. duhovnika. Popoldne pa so prispeti: naš bivši g. kaplan — kanonik Simenc iz Škofje Loke, g. Črnivec Janez — župnik v Št. Janžu na Dolenskem in g. Pleša, ki deluje v Šmartnem pri Litiji. Vsi ti naši rojaki, ki so se v tako častnem Števlu udeležili nove maše, so priznani narodni delavci ter s ponosom vselej in povsod povedo, da so — Naklanci.

Da slovensko ljudstvo ljubi svoje dušne pastorje, je pokazalo tudi to pot. Toliko ljudstva še ni zbrala v Naklo nobena priredeitev. Torej še drži tisti stari pregovor, da je na novo mašo dobro iti — čeprav se novi čevlji „znucajo“.

Na predvečer nove maše pa smo priredili g. novomašniku pred njegovim domačim hišo podoknico. Povabili smo priznano tržisko godbo, ki se je prav izborna odrezala. Domači pevski zbor pa je pomnožen z novimi močmi zapel nekaj primernih pesem. Ob tej priliki je pozdravljal g. novomašnika s kratkim nagovorom eden naših akademikov.

Cel teden se je trudila vsa fara, da se čim slovesnejše pripravi ta največji praznik. Dekleta so pridno pletle vence večer za večerom kljub žetvi, fantje in može pa so vozili in postavljali mlaje. Vsa dela v cerkvi in izven nje so se vršila pod spretnim vodstvom našega požrtvovalnega g. kaplana. Njegova zasluga je, da je vse prijelo za delo in da je bilo vse tako lepo okrašeno. Sam je od jutra do večera pomagal, dajal navodila in sam delal v cerkvi in izven nje, kjer so mu prav pridno pomagali študenti in nekateri agilni može. Zato mu izrekamo za vse, kar je storil kljub marsikateri ovi za našega rojaka — g. novomašnika, na tem mestu iskreno zahvalo.

Veliko je bilo veselje vse fare. Še veliko večje pa je veselje domače rodne hiše na Polici, kje doživelha čast, da more štetni med številnimi družinskim članom tudi — duhovnika.

G. novomašniku želimo iz vsega srca obilo božjega blagoslova na njegovi življenski poti — v službi Najvišjega.

RETNJE

Križe. Evharistični kongres. Ker je kongres za nami, naj temu dejstvu sledi tudi nekoliko nekrologa. Na sv. Petra in Pavla je bilo na nimum kongresu otrok iz Križe in Dupelj preko 100 po številu pod vodstvom č. g. kaplana, ter so mu bile v pomoč gdč. učiteljice. Otroci so se vzorno obnašali, ter so imeli s seboj tudi praporček Marijinega vrtca. Tega dneva gotovo ne bodo otroci zlepa pozabili.

Odraslih je bilo na kongresu iz križe župni je okrog 350 oseb, mož in žena ter fantov in deklet. Župnijski pripravljalni odbor ob tolikemu številu udeleženih Križanov na evharističnem kongresu lahko častita, še najdelavnjeja odbornica kod naduševalka i. t. d. pri nabiranju udeležencev go. Viktorijo Lupsa, dežnikorica v Retujah; njej in vsem ostalim za vse delo in trud, vso zahvalo in priznanje. Pri glavnem procesiju v nedeljo pri svoji skupini Križe, Kavor in Duplje so tvorile absolutno večino ženske. V procesiji je bil tudi prapor dekli. Marijine družbe in zastava ženske Marijine družbe. Sodeloval je domači mešani cerkveni pevski zbor pod vodstvom gdč. Julke, ki je lepo in ubrano prepel: do konca procesije se lepe le pevke, kljub vročini, zato naj jim bode za njihovo požrtvovalnost in pevsko discipliniranost, izražena iz tega javnega mesta vse čast in vse priznanje.

CERKLJE

Strašna suša v preteklem mesecu nam je obeta, da razunek nekaj žita ne bomo letos pridelali nobene druge stvari. Pa res kadar je pomagč najbolj potrebna, stegne Bog svojo roko, da pomaga. Zadnjo nedeljo in pondeljek je

Kdor zida

hišo, sebi ali drugim, mu zasteklim stavbo poceni in solidno ali dam samo šipe točno po merah prizreane. Mizarji pri šipah popust. Na zalogi imam vedno stekleno opeko vseh vrst.

Prepričajte se, prihranili boste.

Hlebš - Kranj

hvala Bogu padlo toliko dežja, da si bo vse rast na polju že lahko spomogla.

Vprašanje vodovoda. Doznavali smo, da si Možjanci tam nad Preddvorom grade prepotreben vodovod. Glavno zaslugo pri tem ima menda Šenčurski župan g. Umnik, ki se je za vso stvar zavzel in pri bansk upravi tudi izposloval nad 50.000 Din podpore. Čudno se nam zdi, zakaj je g. Umnik Možjancem prej preskel vodovod kakor kopališče, katero bi lahko vse sosedje tudi Možjance in vse izletnike iz države privabilo, da se hodijo kopat. Pribiti moramo, da smo v Cerkljah bolj napredni. Tu je občinski odbor skleil prej zgraditi kopališče, potem šele vodovod. Zdaj pa prosim primerjajte starokopitnost Šenčurskega župana in naprednost Cerkljanskega občinskega odbora. — (Saj je v Kranju prav podobno! Op. uredništva).

Za obrtniško razstavo v Kranju
Vam napravi po ceni vse reklamne tiskovine
Tiskovno društvo v Kranju

ŠKOFJA LOKA

Iz občinske seje. Na seji občinskega odbora so se na predlog načelnika ubožnega odseka g. Luznjarja znižale mesečne ubožne podpore. Vsa javnost obsoja, da se najbolj potrebnim v teh hudič časih manjša že itak majhna javna podpora. Poročalo se je, da je banska uprava prispevala k proračunu s svoto Din 25.000. Kot smo to že preje napovedovali, da bo ta podpora najbrž malenkostna, se je uresničilo. Kaj so ti k postavki za narodno prosveto v znesku Din 500.000? Sklenili so, da se takoj kupi škropljni voz in sicer v Zagreb, ki bo veljal okrog Din 200.000 — ter naj se ob vodi montira električna sesaljka za polnjene. Vemo, da bi se dobil voz ceneje potom javnega razpisa, vemo, da je tovarna „Šešir“ ponudila svojo sesaljko brezplačno na razpolago, vemo, da bo voz na polnjeni težak do 3000 kg, vemo, da so hudi klanci po našem mestu, zato je naše mnenje, da se upošteva ponudena „Šeširjeva“ sesaljka ali po montira električno pri „Fešku“. Lanjsko leto je sklepal občinski odbor za nakup škropljnega avtomobila, slučajna manjšina pa je predlagala nabavo škropl

odločil, da ne grem in ne podpiram več tege dela dokler ne dobi društvo zopet, ki mu prípada, odločuje pa naj tu dobra voja pri društvu in župi.

Romanje na Trsat, izlet po morju in ogled Zagreba, ki ga je organizirala Katoliška akcija v Škofji Lok, se na prošnjo odličnih osebnosti odpoveduje. Vsi tisti, ki so se priglasili in vpaličali Din 125.— prejmejo vse povrnjeno po pošti na njihov naslov. Vsem pa priporočamo za prihodnje leto, ko organiziramo tak izlet in romanje, da se nem pridružijo. Bog Vas živi!

Občinska uprava je letos polna skrb za naše kanale in jih urejuje. Tako je sedaj mestni kanal ki se ob Puštalskem mostu zliva z vodo, pokrila in speljala v vodo. Kot čujemo, ima sedaj v načrtu javna stranišča, ki jih bo postopoma zgradila, prvega ob Županovi hiši, drugega za Thalerjem in tretjega ob Štemarjih. Samo Spodnji trg bo brez stranišča, v Fužinskem predmestju bo pa stranišče Gasilskega doma odprto javnosti.

LEŠE

Naša drugač tako mirna Dobrča je ponovno oživel. Odkar so salzejanci ustanovili svoj počitniški dom, je v poletnih mesecih pri nas mnogo življenga. Duh veselega don Boska jim daje poleta v naravo, da si naberejo novih moči za nadaljnjo delo med mladino. Mi jim želimo, da bi se prav dobro počutili v naši sredi.

TRŽIČ

Pofarji so imeli svoje gnezdo tudi v Tržiču. Na čelo teh pofarjev se je postavil neki zloglasni trgovec, kateri naj se nikar ne čudi, če mu bo kdo vsled tega izmed njegovih odjemalcev pokazal hrbot. Tudi se slišijo imena drugih članov, predvsem takih, ki nimajo dosti zaslonbe pri poštenih ljudeh in se hočejo vsled tega javno uveljavljati le s surovo silo.

Storžič

Prelepo planinsko slavje na Storžiču. V neželjo je doživel veličastni vrh Storžiča posebno slovesnost. Najbrže je bila ta dan na Kališču prvikrat v območju prelepega Storžiča darovana služba božja kar pod milim nebom. Se večjega pomena pa je bila blagoslovitev evharističnega križa na vrhu samem. Sveta maša je bila darovana na Kališču ob polšestih pri storžiču skorom osemeset turistov iz Kranja in okolice. Sv. maša in kasneje tudi blagoslovitev evh. križa je opravil prof. dr. Jaklič iz Kranja, ki je imel pri obeh svečanosti tudi zelo primeren način. Na Kališču je bil obdan altar z lepimi mlaji, ki so bili vsi obdani s številnimi venci in altar sta krasila dva prekrasna šopka planink. Sveto maša je sprem'jalo lepo ljudsko petje, katerega so se udeležili menda kar vsi navzoči in tako primereno počastili v zračnih višavah stvarnika planin. Po opravljeni sv. maši so vsi navzoči odpotovali še na vrh sam, kjer se je ob 10 izvršila slovenska blagoslovitev evh. križa, ki so ga na tem vršcu postavili pred evh. kongresom vrl kranjski in okoliški fantje. Okrog križa so se zbrali ne samo številni udeleženci jutranje svete maše, ampak še številni turisti, ki so prihitali na vrh še z drugih strani te gore, zlasti še iz Tržiča. Ves vrh je bil prepun z udeleženci in tudi sosednjih nižjih grebenov so se svečanosti v pobožnem razpoloženju udeležili preostali turisti. Svečanost sama je bila združena zopet s prelepim ljudskim petjem, deklamacijo in nagovorom blagoslovitev. Križ pa bo blagoslavljavi v smislu govornika prelepo Slovenijo to in onstran meje, blagoslavljaj naše domove in družine in naša srca in duše. Udeleženci tega veličasnega gorskog slavja so odšli vsi zadovoljni v nižje planinske postojanke na oddih in se od tam vrnili vsi zadovoljni v dolino prežeti lepote teh slovesnosti in tudi lepote gora.

Gospodarstvo

Na banovinski kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu se prične novo šolsko leto celotne šole 15. septembra 1955. Sprejme se 50 učencev.

Vsi učenci stanujejo v zavodu (internatu), kjer imajo vso oskrbo. Sprejmejo se pridni, dovoljen nadarjeni sinovi kmečkih staršev, ki ki bodo ostali po končanem šolanju na kmetiji.

Lastnoročno pisane prošnje, kolkovane z Din 5.— je poslati ravnateljstvu banovinske kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu najpozneje do 15. avgusta 1955.

Prošnji je priložiti krstni list, domovnico, zadnje šolsko spričevalo, spričevalo o hravnosti pri onih prosilcih, ki ne stopijo v zavod neposredno iz kake druge šole izjava staršev odnosno varuha, (kolek 2 Din), s katero se za vežejo plačati stroške šolanja, obvezno izjava staršev ali varuha (kolek 2 Din), ki reflekirajo, na banovinsko ali kako drugo štipendijo iz javnih sredstev, da bo njih sin ali varovanec ostal pozneje na domači kmetiji v nasprotnem slučaju pa da povrnejo zavodu sprejeti podporo iz javnih sredstev. Navesti je tudi točen naslov in zadnjo pošto.

Starost najmanj 16 let in z dobrim uspehom dovršena osnovna šola.

Oskrbitna znača od 25 do 300 Din mesečno po premoženjskih razmerah prosilca in se plačuje mesečno naprej.

Prosilci za banovinsko znižano mesto morajo priložiti davčno ali občinsko potrdilo o velikosti posestva in višini letnih davkov z navedbo družinskih in gospodarskih razmer. Taki prosilci naj zaprosijo podporo še sreski kmetijski odbor ter naj predložijo prošnji za sprejem v kmetijsko šolo izkazilo o višini prispevka kmetijskega odbora.

Pri vstopu v šolo napravijo učenci kratek spremem izpit iz slovenščine in računstva, katerega so oproščeni učenci absolventi dveh ali več razredov meščanske šole ali kake nižje srednje šole. Hkrati se preiše njih zdravstveno stanje po zdravniku zavoda.

Kranjski občinski proračun odobren. Odobritev občinskih troškarin za proračunsko leto 1955/56 je z dnem 8. julijem 1955 pod štev. II 1480/1 izvršena.

Pobira se nastopno: 1.) 55% na doklada na vse državne neposredne davke. 2.) Trošarine: a) od 100 litrov vina Din 100; b) od 100 litrov vinskega mošta Din 100; c) od 100 litrov piva Din 100; d) od hl stopnje alkohola, špirita in žganja Din 5—; d) od litra likerja, rumu, konjak, šemečih vin in drugih luksuznih pijač Din 5—; e) od goveda nad enim letom Din 25; f) od goveda pod 1 letom Din 15—; g) od praščev Din 15—; h) od drobnice Din 5—; i) od 100 kg uvoženega mesa vseh vrst Din 20—; j) posebne trošarine po tarifi kakor 1. 1954/55; k) Takse po odobrenem proračunu.

S P O R T

I. sportni dan

priredi S. K. „Savica“ v Stražišču, v nedeljo 21. julija.

Dopolne: 1. Ob 8 uri kolesarska dirka v dveh oddelkih. I. oddelek: dirkalna kolesa, nagrada krasna žepna ura. II. oddelek: navadna kolesa, nagrada 2 gumi. Startni cilj pred Bajželjnom Francem (kovačem). 2. Ob 10. uri Balkanska stafeta skozi vas 800 m, 400 m, 200 m, 100 m. Start in cilj pred Šmartinskim domom. Zmagovalno moštvo prejme prehoden pokal, darilo g. Antona Križnarja.

3. Tek okoli Stražišča — 2400 m. Start in cilj takoj po stafeti pred Šmartinskim domom. Prvo in drugo plasirani prejmeta diplomo.

Popoldne: ob 3 uri nogometna tekma.

Ob 2. uri predtekma S. K. „Savica“ : S. K. „Stari gadje“. Po tekmi velika sportna veselica na Pantah.

Svojo udeležbo pri teku okoli Stražišča je prijavilo že več klubov. Vodstvo je naprosto tudi S. K. Ilirijo iz Ljubljane za udeležbo. Kakor doznavamo, je obljudil svojo udeležbo tudi jugoslov. rekorde Brčan, kot vodja ekipe odičnih tekačev S. K. Ilirija. Tudi pri stafeti se obeta močna konkurenca, tako, da bo boj domačih lahkoatletov z gosti zelo težak. Od domačih pa pričakujemo, da se bodo borili z vso vmem in odločnostjo ter tako častno predstavili vsem gostom svoj klub na prvem sportnem dnevu.

MALI OGLASI

Za vsako besedo v malih oglasih se plača 0,50 D. Najmanjši zneselek je 6 Din

Otomane, divane, modroce in vsa v to stroko spadajoča dela vam nudi najceneje ter se priporoča Viktor Tonejc tapetnik, v hiši g. F. Ažmanna.

Važno! Modroce! Otomane, spalne divane itd. izvršuje solidno in po nizki ceni Bernard Maks, tapetnik, poleg stare pošte, Kranj.

Trgovski lokal ali lokal za pisarno se odda v Prešernovi ulici. Točen naslov v upravi lista.

Priporočam svojo zalogo vseh vrst dežnikov. Sprejemajo se popravila in preobleke. Izvršujem jih točno in solidno. Janko Alojzij, dežnikar, (poleg trgov, g. Jazbec), Kranj.

Prodam dobro ohranjeno globok otroški voziček in dve brani eno travniško in eno za njive ter slamoreznicu na ročni pogon. Tržič Glavni trg 8

Sprejemam učenca v trgovino z mešanim blagom. Samo pismene ponudbe na upravo „Gorenjca“ pod „Agilen“.

Sobo s kuhinjo oddam v najem. Naslov v upravi lista.

Proda se nova petrolejska peč za mali prostor najnovejši izum; dalje električni kuhalnik in en zaboj za kuhati (Kochkiste) s tremi večjimi posodami Naslov v upravi Gorenjca.

Usnjarska in čevljarska zadruga

Runo'

1.3.30.3. v Tržiču
priporoča sledeče lastne in zato najceneje izdelke:

ovčine v raznih barvah,
kozine za pletere sandale
usnje za površnike,
boks, ševro, juhtovino,
galanterijsko usnje itd.
Obiščite nas!

Velike skupine kakor svadbe, gasilce in slično pridem

fotografirat
tudi NA DOM.

Se priporoča
Jug Franc, fotograf, Kranj
(nasproti trgovine g. Savnik.)

V I N A

iz Centralne vinarne v Ljubljani, Frančopanska ulica 11, bodo zadovoljila Vaše pivce najbolj!

Sportni jopiči

v veliki izbiri,
modne hlače, vsakovrstne obleke za dečke in moške v vseh velikostih,
blago za obleke,
vsakovrstno perilo, kravate, vestje z rokavi i.t.d.

KLOBUKI

Priporoča se

Albin Jazbec, Kranj

Istotam lepa izbira ur, zlatnine, srebrnine, očal, toplomerov, „Bleikristall“ jedilni pribor v srebru in Chromu itd. — V Vašem interesu je, da si pred nakupom ogledate res veliko izbiro po solidni ceni. Popravila se strokovno in točno izvršujejo. — Kupujem staro zlato in srebro.

Največje veselje je na spomlad

nositi čevlje, kupljene v trgovini

Franc Strniša - Kranj

Vsi izdelki: opanke, sandale, kapucin čevlji so DOMAČE ROČNO DELO. — Prepričajte se o dobri kvaliteti tudi Vi!

Ako zidaš hišo, naroči zidake in strešnike pri domaći

opekarni Zabret-Bobovk

Zarezniki in bobrovec z večletno garancijo in po konkurenčnih cenah.

Jeglič Rudolf

KAMNOESTVO
IN KIPARSTVO

K R A N J

Kamnoestvo za marmor in granit s strojnim obratom, stavbno kamnoestvo in kiparstvo. Spomeniki, grobničice. Plošče za oprave iz raznih vrst marmorja. Plošče za električne instalacije. Umetni kamen, cementni izdelki, stopnice, cevi, graniti, plošče iz raznih vrst granita. Načrti, proračuni.

NAGROBNI SPOMENIKI po najnižjih cenah.